

บทที่ 5

บทสรุป

กรมตำรวจเป็นหน่วยงานที่มีมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยสุโขทัย แม้จะไม่มีองค์กรที่เด่นชัด แต่ตำรวจก็ได้รับการสนับสนุนว่ามีภาระกิจหลักในการเป็นองครักษ์ของพระมหากษัตริย์ ในสมัยอยุธยา นับแต่รัชกาลของพระเจ้าอู่ทอง หน่วยงานตำรวจมีฐานะเป็นกรมกรมนหนึ่ง เรียกว่า กรมพระตำรวจมีหน้าที่รับใช้ อารักขา และสนองพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น หน่วยงานตำรวจมีฐานะเป็นกรมรวม 2 กรม ขึ้นอยู่กับสมุหนายก ซึ่งได้แก่ กรมตำรวจภูธร และกรมตำรวจภูบาล ทั้ง 2 หน่วยงานมีหน้าที่หลักในการสอดส่องดูแลการก่อการกบฏจลาจล และภัยที่มีต่อเสถียรภาพของบ้านเมือง เมื่อกิจการตำรวจเริ่มประสบความยุ่งยากและทวีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการแผ่อิทธิพลของชาติตะวันตก ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ปัญหาอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบที่รุนแรง และเพิ่มมากขึ้นทั้งในเขตเมืองหลวง และภายในราชอาณาจักรที่ห่างไกล ระบบงานตำรวจก็ได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นแบบยุโรป มีการยกเลิกกรมในสมัยโบราณและตั้งองค์กรตำรวจทั้งภูบาลและภูธรขึ้นใหม่เพื่อทำหน้าที่ซึ่ง เน้นในการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันปราบปรามโจรผู้ร้ายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จึงกล่าวได้ว่าระบบงานตำรวจในปัจจุบัน มีรากฐานอย่างเป็นปึกแผ่นมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งมีการขยายขอบเขตการดำเนินงานออกไปทั้งในส่วนกลาง ในแต่ละมณฑล แต่ละภูมิภาค และแต่ละท้องถิ่น

สำหรับบทบาททางการเมืองของตำรวจ เนื่องจากว่าการจัดองค์กรของตำรวจนั้น ไม่มีความแตกต่างจากสถาบันทหาร เพราะทหารได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อกิจการตำรวจในอดีตที่ผ่านมา แต่อยู่ในสภาวะปัจจุบันทหารนั้นภาระหน้าที่ในการป้องกันประเทศลดน้อยถอยลงจากอดีตมากมายเมื่อเปรียบเทียบกับสมัยโบราณ แต่บทบาทและภาระหน้าที่ของตำรวจกลับเพิ่มขึ้นอย่างมากภายในสภาพสังคมที่สลับซับซ้อน เมื่อพิจารณาถึงการเป็น professional

แล้ว ตำรวจก็มีลักษณะเดียวกับทหาร คือมีสถาบันการศึกษาและการฝึกอบรมที่เหมือนกับทหารคือ มี ร.ร.นายร้อยตำรวจ และโรงเรียนตำรวจนครบาล และโรงเรียนตำรวจภูธร ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่แยกแยะเฉพาะออกไปจากพลเรือน เพราะฉะนั้นตำรวจจึงเป็นองค์กรที่คล้ายทหารคือ มีระเบียบวินัยและเป็นหน่วยงานที่ติดอาวุธได้ในยามสงบแต่ภาระกิจของตำรวจนั้นสัมพันธ์กับประชาชนมากกว่าทหาร เนื่องจากเป็นผู้พิทักษ์กฎหมายและเป็นหน่วยที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน จากการที่ตำรวจนั้นสัมพันธ์กับประชาชนโดยตรงนั่นเอง และเป็นองค์กรที่ติดอาวุธได้ยามสงบ จึงทำให้ทั้งนักการเมืองและทหารต่างหมายปองที่จะมีอิทธิพลเหนือกรมตำรวจ โดยเข้ามียบหนาทหรืออิทธิพลต่อตัวอธิบดีกรมตำรวจแต่ถ้าพิจารณาในแง่กลับกัน จะพบว่าตำรวจเองนั้นบางครั้งก็ได้เข้าไปมียบหนาททางการเมืองเองด้วย

1. ตำรวจตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมือง โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือนักการเมืองได้เข้าควบคุมอำนาจหน้าที่กำลังคน และกำลังอาวุธที่ตำรวจมีอยู่เพื่อ สนับสนุนอำนาจของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำนาจในการสอบสวนและจับกุมตามกฎหมายซึ่ง กลุ่มอื่นแม้แต่ทหารซึ่งมีกำลังพลกำลังอาวุธ และการจัดองค์การดีกว่าตำรวจก็ไม่มีอำนาจดังกล่าว ประการที่สองคือ นักการเมืองได้ใช้อำนาจในการแสวงหาและพิทักษ์รักษาอำนาจในทางการเมืองโดยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การจับกุมการหาข่าว เป็นต้น และประการสุดท้ายนักการเมืองได้ใช้อิทธิพลเข้าแทรกแซงการบริหารงานภายในกรมตำรวจเพื่อสนับสนุนบุคคลที่เป็นฝ่ายของตน

2. ตำรวจได้เข้าไปมียบหนาททางการเมืองเสียเอง โดยมีบทบาทในลักษณะของการดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง มีอำนาจแท้จริงอยู่เบื้องหลัง ตลอดจนมีบทบาทในกระบวนการทางการเมือง เช่น การสังกัดพรรคการเมือง โดยสมัครเข้าสู่ตำแหน่งในสถาบันนิติบัญญัติ และสถาบันบริหาร เพื่อเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจหรือการเข้ามียบหนาททางการเมืองโดยตรง อันจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายหรือการพัฒนากรมตำรวจในอนาคตภายหน้า โดย ถ้ามีตำรวจได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนเข้าสู่ระบบการเมืองมากขึ้นตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองไทยกับการบริหารงานของกรมตำรวจ ปรากฏว่าในช่วงระยะเวลา 56 ปี นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 เป็นต้นมา ในยุคสมัยที่อธิบดีกรมตำรวจเป็นบุคคลที่มาจากทหาร และผู้นำทางการเมืองในขณะนั้นขาดความเด็ดขาด หรือไม่ก็มีฐานอำนาจทางการเมืองสนับสนุนแล้ว ตำรวจจะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองอย่างกว้างขวาง อาทิเช่น พล.ต.อ.หลวงอดุลย์เดชจรัส ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ การจับกุมผู้ต้องสงสัย 52 คน ในวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2481 จนกระทั่งการตัดสินพิพากษาของศาลพิเศษให้ประหารชีวิตนักโทษ 18 คน การต่อต้านญี่ปุ่นของฝ่ายเสรีไทยภายในประเทศ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ล้วนแล้วแต่ พล.ต.อ.หลวงอดุลย์เดชจรัส เป็นผู้ใช้อำนาจวินิจฉัยสั่งการทั้งสิ้น แม้แต่จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เองก็ยังยอมรับว่ากลัว พล.ต.อ.หลวงอดุลย์ เดชจรัส ในสมัยที่ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ยังไม่ได้ทำการกำจัดศัตรูของฝ่ายรัฐบาลอย่างจริงจังนั้นยังไม่ได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ บทบาทของ พล.ต.อ.เผ่าก็เป็นไปในลักษณะการปราบปรามปรักภัยทางการเมืองของรัฐบาลทหารของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม โดยใช้ตำรวจสันติบาลในการสืบสวน ดังในกรณีกบฏเสนาริการในปี 2491 กบฏวังหลวง กบฏแมนฮัตตัน ซึ่งรัฐบาลทหารและตำรวจเข้าทำการปราบปรามอย่างเด็ดขาดและรุนแรง หลังจาก พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจแล้ว ก็ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างกรมตำรวจอย่างขนาดใหญ่ คือ ปรับปรุงกำลังฝ่ายตำรวจให้มีอาวุธและยานพาหนะที่ทันสมัยขึ้น จัดตั้งหน่วยพิเศษอีก 2 หน่วย คือหน่วยรถเกราะหนักและเบา และหน่วยพลร่ม จนกำลังตำรวจมีสภาพเป็น "กองทัพ" ซึ่งสหรัฐอเมริกามีส่วนสนับสนุนในด้านการส่งรถถัง รถหุ้มเกราะ เครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ เรือ และอาวุธทันสมัยให้กรมตำรวจไทยด้วย ซึ่ง พล.ต.อ.เผ่า ได้อ้างว่าเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการรณรงค์เพื่อปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ ตำรวจในสมัยนั้นมีบทบาทมากมายในด้านการใช้กฎหมายในลักษณะการใช้อำนาจจับกุม เช่น ขบถสันติภาพ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2495 ซึ่งบทบาทของกรมตำรวจในยุคของ เผ่า ศรียานนท์ นั้นได้กลายเป็นตำรวจพิทักษ์ผลประโยชน์ทางการเมืองไปโดยปริยาย โดยเฉพาะการกำจัดศัตรูของฝ่ายรัฐบาล แม้แต่ในการหาเสียงและการจัดตั้งพรรคการเมืองล้วนแต่อยู่ภายใต้การควบคุมของ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ทั้งสิ้น พล.ต.อ.ไสว ไสวแสนยากร คือรองหัวหน้าคณะปฏิวัติ พ.ศ.2501 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คือหัวหน้าคณะปฏิวัติและนายกรัฐมนตรี พล.ต.อ.ประเสริฐ

รุจิรวงศ์ ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคสหประชาไทย และบุคคลในคณะปฏิวัติ รวมทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข พล.ต.อ.ประกาส จารุเสถียร ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าคณะปฏิวัติและรองนายกรัฐมนตรี พล.ต.อ.ประจวบ สุนทรางกูร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และมหาดไทยในเวลาต่อมา เป็นต้น

ส่วนในยุคนอกมากิจการตำรวจจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมือง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจได้แก่ บุคคลที่นักการเมืองไว้วางใจแล้วทั้งสิ้น อาทิ กรณิปลัด พล.ต.ท.พระยาอิทธิรณประกาศ อธิบดีกรมตำรวจ และแต่งตั้ง พ.ต.อ.พระยาบุเรศผดุงกิจ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจแทน ในสมัยที่ พ.ต.อ.พระยาอนุสรณ์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ ปรากฏว่าคณะราษฎรได้ส่ง พ.ต.หลวงอดุลย์เดชจรัส มาดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมตำรวจเพื่อควบคุมกิจการตำรวจ โดยจะพิจารณาได้จากหนังสือที่อธิบดีกรมตำรวจเซ็นชื่อแล้ว จะต้องเขียนว่า "เสนอรองอธิบดีกรมตำรวจเพื่อทราบ" เป็นต้น ในสมัย พล.ต.ต.พระรามอินทรา กรณิพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลสวรรคต พฤติกรรมของอธิบดีกรมตำรวจได้แสดงให้เห็นว่าอธิบดีกรมตำรวจตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของ นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรีอย่างเห็นได้ชัด

ส่วนในยุคนปัจจุบันที่อธิบดีกรมตำรวจเป็นนายตำรวจอาชีพ กิจการตำรวจจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมืองเสมอมา บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจนั้นได้แก่บุคคลที่นักการเมืองไว้วางใจแทบทั้งสิ้น จากเหตุการณ์ภายหลังวันที่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา ซึ่งภาวะการณ์ที่ประเทศไทยต้องตกอยู่ในช่วงนองเลือด ภาพพจน์ของตำรวจขณะนั้นตกต่ำมากจนบ่อน้ำยามตำรวจถูกเผาหลายตู้ พอดีต่อมาได้มีการเรียกร้องประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเต็มที่ ช่วงนั้นภาวะการณ์ของกรมตำรวจไม่ได้ถูกแทรกแซงจากนักการเมือง แต่หลังจากนั้นเมื่อเกิดกรณี 6 ตุลาคม 2516 นักการเมืองก็ได้เข้ามาแทรกแซงกรมตำรวจอีก โดยการปลดอธิบดีกรมตำรวจ พล.ต.อ.ศรีสุข มหินทรเทพ นับเป็นเหตุการณ์ที่เห็นได้ชัดเจน และนักการเมืองก็ได้เข้ามามีบทบาทในการแต่งตั้งโยกย้ายภายในกรมตำรวจอยู่เสมอ จะแทรกแซงได้มากหรือน้อยก็ขึ้นกับตัวแปร 2 ตัว คือ บุคลิกภาพของอธิบดีกรมตำรวจ

และสภาพการณ์การเมืองภายในประเทศเป็นตัวประกอบ ตัวอย่างเช่น อธิปัตย์ พ.ศ. ๖๒-๖๓ สารสิน หลังจากขึ้นเป็นอธิบดีกรมตำรวจแล้วก็ได้พยายามทำตัวเป็นกลาง ระหว่างนักการเมือง และนักการทหาร และพยายามขัดข้อเรียกร้องของนักการเมืองที่จะเข้ามากำหนดบทบาทในการ บริหารงานภายในกรมตำรวจ พร้อมทั้งพยายามดำเนินนโยบายจัดอิทธิพลมืด และเสริมสร้าง โครงการมวลชนสัมพันธ์ พยายามแก้ไขภาพพจน์ของตำรวจเพื่อพัฒนาการบริหารงานของ กรมตำรวจให้เข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันกรมตำรวจได้พยายามที่จะเปลี่ยนภาพพจน์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เท่าที่จะปฏิบัติ ได้ อาทิเช่น การเปลี่ยนแปลงภายในสถานีตำรวจนครบาล โดยกรมตำรวจได้มีคำสั่งให้เปลี่ยน โต๊ะเสมียนเวรให้ต่ำลงกว่าเดิม เพื่อจะได้ให้เห็นว่าตำรวจไม่ได้อยู่เหนือประชาชน การอบรม ตำรวจในระหว่างผู้บังคับบัญชาบ่อยครั้งขึ้นกว่าเดิมเพื่อให้ได้รับทราบถึงแนวนโยบายในการ ปฏิบัติงานในขอบเขตรับผิดชอบ การรับตำรวจหญิงเข้าปฏิบัติหน้าที่ จัดตั้งหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ ใต้ถ้ำตามทุกข์สุขของประชาชนโดยตรง ในทางการเมืองนั้นอธิบดีกรมตำรวจแทบทุกคนได้เคย กล่าวไว้ว่า จะไม่ให้กิจการตำรวจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง แม้แต่ในนโยบายของกรมตำรวจ ปัจจุบัน ตลอดจนการเรียกร้องของการชุมนุมตำรวจที่จังหวัดลำพูนในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ได้เรียกร้องให้ตำรวจแยกตัวออกจากการเมือง

ถึงกระนั้นกิจการตำรวจก็ไม่สามารถแยกจากการเมืองได้ ตำรวจกลับนำเอาอำนาจ หน้าที่ในการรักษาความสงบภายในเป็นเครื่องต่อรองกับฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายนิติบัญญัติในกรณีที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนอพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา การนัดหยุดงานประท้วงคำสั่งของรัฐบาลที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและที่จังหวัดลำพูน การที่ตำรวจมีหน้าที่บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นกลับละเลย ในทางตรงกันข้ามตำรวจได้ใช้ มาตราการ การใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่เป็นเครื่องต่อรองเพื่อพิทักษ์รักษาอำนาจในการ สอบสวนไว้ดังเดิม ซึ่งตามหลักการแล้วนั้นเป็นเรื่องของทางนิติบัญญัติ

สิ่งเหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มนโยบายตำรวจกับการเมืองไทยนั้น ไม่ว่าจะเป็นการปกครองในระบอบเผด็จการหรือประชาธิปไตยก็ตาม ตำรวจก็ยังคงมีความสัมพันธ์กับการเมืองไทยอยู่ตลอดไป ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าสภาพพื้นฐานโดยทั่วไปของไทยนั้น โครงสร้างทางการเมือง (political structure) ตั้งแต่ในอดีตที่มีมานั้น กลุ่มข้าราชการทหารและพลเรือนเป็นกลุ่มอิทธิพลเพียงกลุ่มเดียวที่มีอำนาจในการเมือง¹ ถึงแม้ปัจจุบันโครงสร้างทางการเมืองจะมีลักษณะกำกวมกันระหว่างฝ่ายอนุรักษ์นิยม กับฝ่ายเสรีนิยมก็ตาม แต่ฝ่ายมีชัยในการเลือกตั้งยังคงมีการยึดมั่นในตัวบุคคล รัฐบาลผสม (coalition) เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า operation of code หรือแบบฉบับของผู้นำประชาชนและระบบยังไม่มีเปลี่ยนแปลง อาทิเช่น ผู้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนมกราคม 2519 ปรากฏว่ามีผู้ไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 47.42 เท่านั้น² เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้เอง กิจการตำรวจในฐานะที่เคยมีบทบาททางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนเป็นหน่วยงานหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้โครงสร้างของระบบใหญ่ที่ยังมีสภาพเดิม ย่อมจะไม่สามารถแยกตนเองออกจากการเมืองไทยได้ นอกเสียจากการพยายามลดบทบาทและการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลจากการเมืองให้ลดน้อยลง

การแยกความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมืองไทยให้น้อยลงกว่าเดิมโดยการแก้ไขเฉพาะภายในระบบย่อย (sub-system) ของตำรวจเองนั้น อาจจะทำได้โดย

¹พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทัย, ประชาธิปไตยกับการเมืองไทย (พระนคร: โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2512), หน้า 2.

²เรื่องเดียวกัน.

³"ทำไมคนไปเลือกตั้งน้อย," รวมประชาชาติ, ปีที่ 1 ฉบับที่ 286 วันที่ (12 พฤษภาคม 2518): 2 - 3.

1. การกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของกรมตำรวจให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นับตั้งแต่ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมา กิจกรรมตำรวจทั่วราชอาณาจักรถูกผนวกเข้าไว้ด้วยกันให้เป็นหน่วยงานระดับกรม มีอธิบดีกรมตำรวจเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด การที่กรมตำรวจเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง ในขณะที่เดียวกับที่มีผู้บังคับบัญชาสูงสุดเพียงคนเดียว จึงเป็นการง่ายถ้ารัฐบาลหรือนักการเมืองสามารถที่จะควบคุมตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจได้แล้ว กิจกรรมตำรวจทุกแขนงจะต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมืองหรืออธิบดีกรมตำรวจอาจจะใช้อำนาจในการบังคับบัญชาสั่งการให้ตำรวจเป็นกองกำลังหรือเป็นอำนาจต่อรองเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองได้

ประกอบกับหลักการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยนั้นได้เน้นถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสปกครองตนเองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการกระจายอำนาจ (decentralization) แบบ local-self government ให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ดำเนินการกันเอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ตำรวจเป็นหน่วยงานหน่วยหนึ่ง ที่ควรจะให้เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกคนซึ่งอาศัยอยู่ภายในท้องถิ่นเดียวกับตนเข้ามาดูแลทุกข์สุขของประชาชน เขาเหล่านั้นจะมีความรักใคร่ในถิ่นที่อยู่ของตนเองมากกว่าคนที่มาจากที่อื่น และถ้าเป็นบุคคลที่ไร้ความสามารถก็จะไม่ได้รับเลือกในโอกาสต่อไป

นอกจากนี้การจัดองค์การตำรวจในลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ปรากฏว่าตำรวจต้องมีการะกิจกว้างขวางเกินกว่ากำลังความสามารถและกำลังคนที่มีอยู่ เพราะตำรวจต้องสืบสวนปราบปรามป้องกันคดีอาชญากรรมซึ่งสูงขึ้นทุกขณะในปัจจุบันแล้ว ยังต้องมีภาระในทางด้านการบรรเทาสาธารณภัย การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์และการระวังรักษาชายแดน ดูแลทางหลวงแผ่นดิน ฯลฯ การฝึกอบรมและผลิตนายตำรวจออกมาเพื่อสนองความต้องการของกรมตำรวจ นอกจากจะไม่พอเพียงแล้ว ยังไม่สามารถจะฝึกอบรมนายตำรวจให้มีความชำนาญงานชนิดนั้นเป็นพิเศษได้ นอกจากฝึกอบรมในลักษณะโดยทั่วไปอย่างกว้าง ๆ ซึ่งการฝึกอบรมดังกล่าวนอกจากจะไม่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างแท้จริงแล้ว ยังอาจจะเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัย, ค่านิยม, แนวความคิดที่ไม่เหมาะสมกับงานประการต่าง ๆ แต่

เหมาะสมกับงานบางประการ อาทิ ตำรวจตระเวนชายแดนต้องการความอดทน ความชำนาญ ในการรบในลักษณะทหาร แต่ตำรวจนครบาลตำรวจภูธรบางหน่วยงานที่ต้องพบปะกับประชาชน ต้องการความสุภาพอ่อนน้อม พยายามหลีกเลี่ยงวิธีการใช้กำลังรุนแรง เป็นต้น

การแบ่งแยกและกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของกรมตำรวจจะเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยบรรเทาการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ลดน้อยลงได้ กล่าวคือ แยกหน่วยงานซึ่งมีสายงานแตกต่างจากภาระหน้าที่หลักของกรมตำรวจ ให้กระจายออกไป อาทิ กองบัญชาการตำรวจภูธรตระเวนชายแดน กองบังคับการตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กองบังคับการตำรวจดับเพลิง กองทะเบียนกรมตำรวจ เป็นต้น นอกจากนี้ภายในกองบัญชาการตำรวจภูธรและตำรวจนครบาลควรมีการกระจายอำนาจ และอิสระในการดำเนินงานของท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเตรียมการสนองต่อแผนการปกครองตนเองของประชาชนภายในท้องถิ่นในอนาคต

การกระจายอำนาจของตำรวจส่วนกลางในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ จะส่งผลให้กรมตำรวจมีอำนาจลดลง และตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจถูกลดความสำคัญลง เพราะเหตุว่าหน่วยงานต่าง ๆ กระจายออกไปมีผู้บังคับบัญชาสูงสุดมากขึ้นแทนที่จะอยู่ที่บุคคลคนเดียว การที่นักการเมืองจะใช้อิทธิพลเข้าไปแทรกแซงกิจการตำรวจจะเป็นไปได้โดยความลำบากมากยิ่งขึ้น และบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในกรมตำรวจเมื่อถูกลดอำนาจลง การขยายอิทธิพลของตนเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็จะเป็นไปในลักษณะที่ยากขึ้นกว่าเดิม

2. หลักเกณฑ์การแยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมือง รัฐธรรมนูญไทยนับตั้งแต่ พ.ศ.2475 จนถึงปัจจุบันปรากฏว่ามีรัฐธรรมนูญเพียง 3 ฉบับเท่านั้นที่กำหนดให้แยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมือง และรัฐธรรมนูญทั้ง 3 ฉบับนี้มีอายุเพียง 4 ปี โดยประมาณ จากระยะเวลา 44 ปี ของการปกครองในระบอบรัฐสภา ระยะเวลายังอีก 40 ปี ดังกล่าวในอดีตจึงได้เปิดโอกาสให้ข้าราชการการเมืองและข้าราชการทหารพลเรือนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองเสมอมา ซึ่งรวมทั้งตำรวจด้วย

การป้องกันปัญหาดังกล่าวให้ลดน้อยลงนั้น จริงอยู่การปฏิบัติระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการประจำเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และซับซ้อนยากที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ตายตัวว่ามีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่กันอย่างไร นักการเมืองมีอำนาจเหนือข้าราชการในเรื่องอะไรบ้าง และเรื่องอะไรเป็นหน้าที่ของข้าราชการประจำ แต่อาจจะแก้ปัญหานี้ลงได้บ้าง กล่าวคือ นอกจากรัฐธรรมนูญจะได้กำหนดหลักการกว้าง ๆ ไว้แล้ว รัฐบาลที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในระบบอบประชาธิปไตยจะต้องงดเว้นการแทรกแซงกิจการตำรวจด้วยวิถีทางต่าง ๆ และในขณะเดียวกัน กรมตำรวจควรที่จะกำหนดกฎเกณฑ์หรือมาตรการอย่างเด็ดขาดเพื่อป้องกันการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมือง ดังเช่นในประเทศอังกฤษที่กำหนดพระราชบัญญัติห้ามข้าราชการประจำยุ่งเกี่ยวกับข้าราชการการเมือง (ค.ศ. 1919) และกฎของตำรวจที่เรียกว่า "Peel's Rules" โดยมีหลักการห้ามบุคคลภายนอกดำรงตำแหน่งหัวหน้ากรมตำรวจ และแยกตำรวจออกจากการเมือง เป็นต้น

3. การแต่งตั้งคณะกรรมการกรมตำรวจ การที่ตำรวจต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บัญญัติประการหนึ่งก็คือ นักการเมืองได้พยายามที่จะสร้างอิทธิพลของตนเองที่มีอยู่เข้าไปเกี่ยวข้องในการบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย ปูบบำเหน็จและลดโทษนายตำรวจ ดังนั้นนายตำรวจหลายนายจึงจำเป็นต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมือง เพื่อหวังผลตอบแทนในการปูบบำเหน็จจากนักการเมือง หรือเกรงว่าจะถูกนักการเมืองกลั่นแกล้งในการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย ปูบบำเหน็จและลดโทษนายตำรวจ

การแต่งตั้งคณะกรรมการกรมตำรวจ อันประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและนายตำรวจอาวุโส ซึ่งบุคคลดังกล่าวไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองหรือดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง ทำ

⁴ประเสริฐ แยมกลิ่นนึ่ง, "สังคมวิทยาการเมือง ; ประชาธิปไตยในแง่สังคมวิทยา," การเมืองและสังคม (กรุงเทพฯ: หน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 136 - 137.

หน้าที่พิจารณาการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย ปูนบำเหน็จและลงโทษนายตำรวจ ซึ่งจะส่งผลให้
 นักการเมืองไม่สามารถที่จะสร้างอิทธิพลเข้าครอบงำกิจการทางการเมือง ได้ดังอดีตที่ผ่านมา

4. ตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจและตำแหน่งสำคัญภายในกรมตำรวจ จากอดีตจนถึง
 ปัจจุบัน การแต่งตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจและตำแหน่งสำคัญในกรมตำรวจ
 ล้วนแล้วแต่อยู่ภายใต้การพิจารณาของนักการเมืองทั้งสิ้นเสมอมา ดังนั้นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้
 ดำรงตำแหน่งดังกล่าวจึงมักจะเป็นบุคคลที่นักการเมืองมอบความไว้วางใจทั้งสิ้น หรือ
 อาจกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลซึ่งได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองตลอดมา และยังเป็น
 การเสริมสร้างบุญคุณอันเป็นผลส่งถึงการให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในอนาคตอีกด้วย

นอกจากนี้ในทุกยุคทุกสมัย กิจการตำรวจไม่ว่าอธิบดีกรมตำรวจเป็นบุคคลที่ได้รับการ
 แต่งตั้งจากนายตำรวจอาชีพหรือ โอนมาจากหน่วยราชการอื่น ไม่ว่าจะมียุทธูปแบบการปกครองใน
 ลักษณะใดก็ตาม ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมืองไทยเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะ
 หลีกเลียงได้เสมอมา

วิถีทางที่จะลดความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมืองไทยให้น้อยลงประการหนึ่ง
 ก็คือ กรมตำรวจและคณะรัฐบาจะต้องยึดมั่นในวิถีทางใดวิถีทางหนึ่ง โดย :

ประการแรก กำหนดมาตรการอย่างแน่นอนและชัดเจนว่าการแต่งตั้งบุคคลเพื่
 ดำรงตำแหน่งสำคัญ โดยเฉพาะตำแหน่งผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ และ
 อธิบดีกรมตำรวจนั้นจะต้องเป็นบุคคลซึ่งเป็นนายตำรวจประจำการ ประกอบไปด้วยคุณสมบัติที่
 เหมาะสมที่สุด โดยคณะกรรมการตำรวจซึ่งไปกอบไปด้วยบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิและนายตำรวจอาวุโส
 ซึ่งเกษียณอายุราชการ โดยไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองใด และไม่ดำรงตำแหน่งข้าราชการ
 การเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นนอกจากจะส่งผลทางด้านขวัญ (morale)
 ของนายตำรวจให้สูงขึ้นแล้ว ยังส่งผลถึงทำให้นักการเมืองไม่สามารถที่จะ โอนบุคคลที่ใกล้ชิด
 และไว้วางใจมาควบคุมกิจการตำรวจ ตลอดจนไม่สามารถจะเสริมสร้างอิทธิพลและบุญคุณแก่

นายตำรวจบุคคลใดได้ ทั้งนี้เพราะเหตุที่ว่า การแต่งตั้งโยกย้ายนายตำรวจอยู่ในดุลพินิจของ คณะกรรมการกรมตำรวจซึ่งไม่ใช่พนักงานเมือง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการกำหนดมาตรการ อย่างแน่ชัดในการถอดถอนโยกย้าย ตลอดจนการบริหารงานของนายตำรวจระดับผู้บริหาร เพื่อ ป้องกันการแทรกแซงทางการเมือง หรือ

ประการที่สอง การกำหนดให้ตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ และ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ เป็นตำแหน่งข้าราชการการเมืองโดยไม่มียศ ดังเช่นข้าราชการตำรวจ ในปัจจุบัน ดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าในทุกยุคทุกสมัยตำรวจไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงความ สัมพันธ์กับการเมืองได้เลย แม้ว่าอธิบดีกรมตำรวจจะเป็นอธิบดีที่ได้รับการแต่งตั้งมาจาก นายตำรวจประจำการก็ตาม วิถีทางประการที่สองนี้ จึงเป็นไปในลักษณะที่ว่าตำแหน่งอธิบดี กรมตำรวจจะมีฐานะเทียบเท่ากับวงการเมืองโดยอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ และผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจเป็นตำแหน่งข้าราชการการเมือง ตำแหน่งดังกล่าวจะต้องเป็นบุคคล ในคณะรัฐมนตรีที่มาจากกาเลือกตั้ง โดยจะต้องกำหนดนโยบายในการดำเนินงานต่อรัฐสภาให้ แน่นนอน โดยมีอำนาจบังคับบัญชาตำแหน่งปลัดกรมตำรวจหรือจเรตำรวจเพียงบุคคลเดียวเช่น เดียวกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ส่วนตำรวจประจำการใน ตำแหน่งอื่นนั้นเป็นข้าราชการพลเรือนขึ้นตรงต่อผู้บังคับบัญชาการและปลัดกรมตำรวจ หรือ จเรตำรวจตามลำดับ ลักษณะดังกล่าวข้างต้นนี้เน้นว่าให้ผลดีหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก เป็นการเริ่มปูพื้นฐานการกระจายอำนาจของกรมตำรวจ ในลักษณะของการปกครองท้องถิ่นใน ลักษณะของ local-self government ต่อไปในอนาคตโดยเป็นตำรวจท้องถิ่นซึ่งมาจาก การเลือกตั้ง ประการที่สอง คณะบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งจะได้แถลงนโยบายการดำเนินงาน ของตนให้แน่อนและให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินโดยการเลือกตั้ง และควบคุมบุคคลดังกล่าว ประการที่สาม กิจการตำรวจสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประการที่สี่ กิจการตำรวจกับการเมืองไทยจะได้มีลักษณะความสัมพันธ์ อย่างเปิดเผย ไม่เป็นไปในลักษณะที่ปิดบัง ดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา

5. การขัดเกลาทางสังคม (socialization) การขัดเกลาทางสังคมนายตำรวจในปัจจุบันนี้ จะส่งผลให้อุดมการณ์ของนายตำรวจส่วนใหญ่ได้ถูกหล่อหลอมในลักษณะที่ได้เอื้ออำนวยในการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ตั้งปฏิธานของกรมตำรวจอย่างแท้จริง ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นการขัดเกลาให้นายตำรวจส่วนใหญ่มุ่งที่จะใช้ระเบียบวินัย ความเข้มแข็งและความแข็งแกร่ง รวมทั้งจะใช้กำลังอาวุธยึดมั่นในอำนาจนิยม ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด ฯลฯ ดังนั้นในสมัยที่มีการปกครองในลักษณะเผด็จการ โดยใช้กำลังเข้าปะทะ หรือผู้นำและคณะรัฐบาลเป็นบุคคลที่มีความเด็ดขาด เป็นนายทหารตำรวจที่ได้รับการถ่ายทอด การขัดเกลาทางสังคมมาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คณะบุคคลเหล่านี้มักจะได้รับ การสนับสนุนเสมอมา

การเปลี่ยนแปลงลักษณะการขัดเกลาทางสังคมนายตำรวจทุกระดับชั้นเป็น หนทางหนึ่งที่สามารถจะช่วยลดลักษณะความล้มเหลวในทางการเมืองของกรมตำรวจได้ โดยจะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการฝึกอบรมนายตำรวจนับตั้งแต่เริ่มต้น และเพิ่มเติมการฝึกอบรมนายตำรวจซึ่งปฏิบัติงานแล้วให้มากยิ่งขึ้น หลักสูตรการฝึกอบรมนั้นจะต้องแบ่งแยกตามลักษณะสายงาน อาทิ ตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจพลร่ม ปฏิบัติภารกิจหลักส่วนใหญ่ในด้านการใช้ยุทธวิธีในการรบ ก็ควรเน้นหนักเป็นไปในลักษณะเช่นเดียวกับทหาร ส่วนตำรวจนครบาลและตำรวจภูธรที่มีหน้าที่หลักในการบริการประชาชนและมีภาระหน้าที่โดยตรงที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพโดยตรง ลักษณะการฝึกอบรมของนายตำรวจควรจะ เน้นหนักไปในทางด้านสังคมศาสตร์, ปรัชญา, ศิลธรรม มากกว่าระเบียบวินัย, หลักสูตรด้านการปฏิบัติการรบ ฯลฯ เพราะหน่วยงานดังกล่าวต้องการความสุภาพอ่อนน้อม ความเข้าใจในประชาชน การเคารพในสิทธิ เสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก

นอกจากนี้ควรจะได้มีการฝึกอบรมให้ข้าราชการตำรวจรู้จักเข้าใจและทราบซึ่งรูปแบบอุดมการณ์ทางการเมืองในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ว่าอำนาจทางการเมืองนั้นต้องมาจากประชาชน ไม่ใช่มาจากข้าราชการย้ายกันเองหรือการใช้กำลังเข้ายึดนายตำรวจ จะต้องรู้จักสถานภาพ (status) และบทบาท (role) ในหน้าที่ที่ตนเองพึงจะปฏิบัติเพื่อการบริการประชาชน หากได้เป็นนายประชาชนดังที่ยึดมั่นกันอยู่ในอดีตไม่ ตำรวจจะต้องเป็นกลาง

ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังเช่นตำรวจในประเทศที่พัฒนาแล้วไม่ใช่เป็นกองกำลัง
พร้อมที่จะสนับสนุนนักการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพื่อการแสวงหาและพิทักษ์รักษาอำนาจ

6. นายตำรวจระดับผู้บริหารจะต้องมีความสำนึกต่ออำนาจหน้าที่ที่ตนเอง และกรม
ตำรวจพึงจะกระทำในการเป็นหน่วยงานที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาชนอย่างแท้จริง จะต้องนึก
อยู่เสมอว่าตำรวจ คือผู้รับใช้ประชาชน หากใช้ประชาชนเป็นแหล่งแสวงหาผลประโยชน์ไม่
มีความสำนึกต่ออำนาจหน้าที่ของนายตำรวจชั้นระดับผู้บริหารนี้เองที่จะมีอิทธิพลต่อการปฏิรูประบบ
ภายในกรมตำรวจให้ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะกรมตำรวจเป็นหน่วยงานที่มี
สายการบังคับบัญชาที่เด่นชัดและมีความเคร่งครัดเป็นอย่างมาก ตราบใดที่นายตำรวจชั้นผู้บังคับ
บัญชาใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่ในลักษณะที่จะสนองตอบเพื่อรับใช้ราษฎรแล้ว ผู้ใต้บังคับบัญชา
ย่อมจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดด้วย

7. การย้ายสังกัดจากกระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงยุติธรรม การเรียกร้อง
ของตำรวจที่มีการชุมนุมในวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2518 ได้เรียกร้องให้กรมตำรวจเปลี่ยน
ต้นสังกัดจากกระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงยุติธรรม เป็นความคิดเห็นที่น่าจะพิจารณา ทั้งนี้
เพราะเหตุว่าในบรรดา sub-system หรือระบบย่อยในทางการเมืองการปกครองของไทย
นั้น ปรากฏว่ากระทรวงมหาดไทยที่มีภาระหน้าที่กว้างขวางเป็นอย่างมาก มีอำนาจทั้งทางด้าน
การปกครอง การปราบปราม และการพัฒนาการ การสอบสวน ฯลฯ ภายในประเทศอยู่ใน
ความรับผิดชอบ ดังนั้นในทางการเมืองไทยนั้น จึงปรากฏว่ากระทรวงมหาดไทยจึงเป็น
กระทรวงที่รัฐบาลและนักการเมืองให้ความสนใจมากที่สุด

การย้ายสังกัดของกรมตำรวจ นอกจากจะเป็นการลดอำนาจของกระทรวงมหาดไทย
ลงแล้ว ยังเป็นการสร้างระบบถ่วงดุลย์ระหว่างฝ่ายปกครอง กับตำรวจต่อไปในอนาคตอีกด้วย
นอกจากนี้การจัดระบบภายในกระทรวงยุติธรรมตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันปรากฏว่า เป็น
กระทรวงที่นักการเมืองน้อยที่สุดกว่าทุกกระทรวง การย้ายสังกัดกรมตำรวจมาสังกัดกับหน่วยงาน
ที่มีระบบวางไว้อย่างเป็นระเบียบอยู่แล้วนับว่าจะช่วยลดปัญหาการมีความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจ

กับการเมืองน้อยลงกว่าที่เป็นอยู่ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

8. การจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ (interest group) หรือสหภาพ (union) ภายหลังวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 เป็นต้นมา การเมืองการปกครองของไทยได้เปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพมากยิ่งขึ้น ผลสะท้อนประการหนึ่งที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประการหนึ่งก็คือ ได้มีการรวมกลุ่มประท้วงหรือนัดหยุดงานบ่อยครั้ง แม้แต่กิจการตำรวจซึ่งเป็นหน่วยงานราชการมีระเบียบวินัยเคร่งครัด มีภาระกิจที่จะต้องให้การบริหารประชาชนตลอด 24 ชั่วโมง ก็ยังต้องประสบกับปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

ผลประโยชน์และการถูกกดดันในปัญหาต่าง ๆ ของนายตำรวจชั้นผู้น้อยมักจะไม่ได้รับการพิจารณาแก้ไขให้ดีขึ้นอย่างจริงจังจากระดับผู้บริหาร นับเป็นระยะเวลาอันยาวนาน กรมตำรวจไม่ได้เปิดโอกาสให้นายตำรวจชั้นผู้น้อยได้มีโอกาสชี้แจงปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง โดยเป็นไปตามลักษณะขั้นตอนที่ถูกต้อง ภายหลังวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 สภาวะการณ์ภายนอกได้เอื้ออำนวยและเป็นมูลเหตุจูงใจกระตุ้นซ้ำเติมให้นายตำรวจบางส่วนกระทำการในลักษณะที่ต้องการให้ผู้บังคับบัญชาสูงขึ้นไปได้รับทราบปัญหาของพวกตนเองที่มีอยู่ แต่กรมตำรวจไม่ได้จัดระบบการเปิดโอกาสให้นายตำรวจชั้นผู้น้อยได้ร้องเรียนเสนอแนะปัญหาที่ตนเองมีอยู่อย่างรวดเร็ว และแก้ไขปัญหาให้แก่ตนเองได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การนัดหยุดงาน การชุมนุมประท้วง การนัดประชุมพบปะกันเพื่อจะสร้างอำนาจต่อรอง ซึ่งเรื่องบางเรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองอย่างชัดเจน อาทิเช่น กรณีสถานีตำรวจขณะสงคราม กรณีฝั่งบ้านนายกรัฐมนตรีก่อนการนัดหยุดงานที่ลำพูน และนครศรีธรรมราช ฯลฯ จึงต้องบังเกิดขึ้น นอกจากกรมตำรวจเองจะเสียระเบียบวินัย การบริหารงานหยุดชะงักและภาพพจน์ของตำรวจจะเสียไปแล้ว ประชาชนซึ่งต้องการบริการจากเจ้าหน้าที่ตำรวจตลอด 24 ชั่วโมง ก็ไม่ได้รับการบริการ ซึ่งตำรวจพึงจะมี

ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ถ้าหากกรมตำรวจมีใจกว้างพอจะพิจารณาอนุญาตให้มีการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ หรือสหภาพภายในกรมตำรวจขึ้น โดยกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้แน่นอนอย่างเหมาะสมแล้ว ผลดีที่จะได้รับย่อมมากกว่าผลเสีย กล่าวคือ กลุ่มผลประโยชน์หรือสหภาพแรงงานจะเป็นตัวแทนของนายตำรวจชั้นผู้น้อยในการพิทักษ์รักษาและเรียกร้องผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และตามขั้นตอนที่พึงจะกระทำ โดยไม่ต้องมีการนัดหยุดงานทุกครั้งที่เกิดปัญหาขึ้น และข้อเรียกร้องดังกล่าวจะมีความหนักแน่นกว่าการนัดหยุดงานซึ่งเคยปฏิบัติกันมาในอดีต

ตราบดที่ตำรวจสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบภายในให้เป็นที่ไปในลักษณะที่เป็นหน่วยงานที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขประชาราษฎร์อย่างแท้จริงแล้ว ภาพพจน์ของตำรวจในอนาคตในสายตาของประชาชน โดยทั่วไปย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดของกรมตำรวจที่ตั้งไว้ในอดีตที่ว่า "ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์" อย่างแท้จริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย